1847. N°. 14

LEYDSCHE COURANT

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

WOENSDAG, 1 DECEMBER.

De Prijs der Courant is ƒ12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 30 November.

Men verzoekt ons de aandacht van het algemeen te vestigen op eene kunstverrigting, eenigen tijd geleden door den Heer Mensert, Oogarts van Z. M., te Amersfoort bewerkstelligd op een kindje van drie jaren, dat blind was geboren, en aan hetwelk men niettegenstaande alle aangewende pogingen, het gezigt niet had kunnen geven. Door de kunstverrigting van den Heer Mensert is het echter gelukt het wichtje ziende te maken.

(*Dagbl. v. 's Gravenh.*)

— De *Amst. Cour.* wijdde in de vorige week de volgende woorden aan de gedachtenis van den verdienstelijken acteur F. A. Rosenveldt, in vroegere jaren de geliefkoosde komische Acteur bij het Z. Holl. tooneelgezelschap, die voor eenige dagen te Amsterdam in 79-jarigen ouderdom overleden is: »Daar deze zijne hooge jaren hem nog slechts van tijd tot tijd veroorloofden deel aan de werkzaamheden te nemen, is het verlies, hetwelk de kunst hierbij komt te lijden, niet zoo zeer een verlies van het oogenblik, maar is hetzelve reeds allengs en, bij het afnemen zijner krachten, van lieverlede ondervonden. Zij die zich hem nog in zijne kracht herinneren, zullen met ons erkennen, dat hij een komisch acteur van den waren stempel was, vooral uitmuntende in de karikaturen, die hij naar het leven wist te schilderen en waaraan zijn zonderling stemgeluid iets eigendommelijks wist bij te zetten, hetwelk hem voor de navolging van anderen vrijwaarde, en waardoor hij eene verhoogde koddigheid aan zijne rollen wist bij te zetten. Zijne tooneel-loopbaan is nagenoeg eene 60 jarige geweest, want op den 25sten October 1838 vierde hij reeds op dit tooneel zijne 25-jarige verbindtenis daarbij en tevens het feest zijner 50-jarige tooneeldienst, waarvan de eerste helft aan het Zuid-Hollandsch gezelschap gewijd was geweest.”

's GRAVENHAGE, 30 November.

Z. M. heeft tot Ingenieur van den waterstaat 1ste klasse benoemd den Ingenieur der 2de klasse Jhr. E. G. B. van Rappard, en in diens plaats tot Ingenieur van de 2de klasse J. Strootman, adspirant-Ingenieur.

— Z. M. heeft aan de Burgemeesters te Driel en Waardenburg, K. Hooflake en N. Spillenaar eene gouden medaille toegekend, voor de wijze, waarop zij zich gekweten hebben van de taak tot uitvoering der aardewerken aan den grooten weg in den Beemelerwaard, ten voordeele der noodlijdenden.

— De Zaakgelastigde van Denemarken aan ons Hof, de Graaf de Bille-Brake, is benoemd tot Gezant van Denemarken bij het Kabinet van Oostenrijk.

— De Algemeene Rekenkamer heeft bekend gemaakt dat ter vermindering der in omloop zijnde muntbiljetten van ƒ100, op nieuw bij haar is overgebragt voor eene som van ƒ1,400,000 aan zoodanige ingetrokken muntbiljetten, zoodat er thans, met inbegrip der bij vroegere aankondiging vermelde som van ƒ6,510,000, voor een bedrag van ƒ7,910,000 aan muntbiljetten is ingetrokken.

Al deze muntbiljetten zijn bij de Algemeene Rekenkamer volkomen onbruikbaar gemaakt, en zullen aldaar blijven berusten, tot dat derzelver geheele vernietiging, overeenkomstig den inhoud van het 7de art. der wet van den 18den December 1845 zal kunnen plaats hebben, als wanneer van die vernietiging op nieuw zal worden kennis gegeven.

AMSTERDAM, 29 November.

Den 26sten is door de directie van het entrepôt-dok en het hoofdbestuur der Nederlandsche Rijnspoorweg-Maatschappij de overeenkomst onderteekend, betreffende den aanleg van het ijzeren spoor binnen het Dok, ten einde het laden en lossen der waggons voor de pakhuizen te doen plaats hebben. De kosten tot dezen aanleg vereischt, en waaronder ook behooren die van het verbreeden der kade, zullen in eene zekere bepaalde evenredigheid door de beide ligchamen worden gedragen.

— Het Concert alhier door de Maatschappij Caecilia gegeven, ten behoeve van hulpbehoevende toonkunstenaars of hunne betrekkingen, heeft ƒ1,309 opgebragt.

UTRECHT, 28 November.

Vrijdag morgen ll. wilde de mechanicus Schoonheim, bij de werkzaamheden in de munt alhier, den riem op de schijf brengen, die eene muntmachine in beweging brengt, en werd, door een noodlottig toeval, met de spil mede rondgevoerd. Voor dat men de werking der machine kon doen ophouden, werd hij aan hoofd en arm zwaar gewond. Na door den chirurgijn L. Lamie verbonden te zijn, is hij naar zijn huis gevoerd, alwaar hij nog in een zorgelijken, hoewel niet hopeloozen toestand blijft verkeeren.

ARNHEM, 29 November.

Aan een der Jongelieden die bij het laatstgehouden Staats-examen door ziekte verhinderd werd op den bepaalden tijd te verschijnen, en van de reden zijner afwezigheid bij behoorlijk attest aan de Commissie had doen blijken, is op zijn verzoek alsnog de gelegenheid gegeven, om dat examen te ondergaan. In deze speciale Commissie zijn benoemd de Heeren Elink Sterk, Rector aan het Stedelijk Gymnasium alhier, en Dr. Kroon, Leeraar in de wiskunde en geschiedenis aan het Stedelijk Gymnasium te Zutphen. Het examen zal in den loop dezer week alhier gehouden worden.

DEVENTER, 26 November.

Ter vervulling van het Professoraat in de Wis- en Natuurkunde en Bespiegelende Wijsbegeerte, vacant geworden door het vertrek van den Hoogl. Dr. C. J. Matthes naar Amsterdam, hebben Curatoren van het Athenaeum aan den Ed. Achtb. Raad voorgedragen de Heeren Doctoren: V. S. M. van der Willigen, Leeraar aan het gymnasium te Amsterdam, D. Bierens de Haan, te Amsterdam, D. J. Steyn Parvé, te Groningen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

WEST-INDIE.

SURINAME, 20 September.

Aan eene Commissie, bestaande uit de Heeren E. van den Brandhoff, A. Copijn en J. H. van Hateren Wz., is opgedragen om de bronnen van de Saramacca en Coppename op te sporen. Met den 10den Oct. zou de Commissie waarschijnlijk de daartoe bepaalde reis aannemen.

— De maatschappij tot Bevordering van den Landbouw onder de Vrije Bevolking, had blijken van belangstelling uit het moederland ontvangen. Onder anderen was door den Heer R. le Chevalier te Amsterdam, daarin deel genomen voor ƒ1,000.

— Een paar weggeloopen plantaadje negers zijn door behulp van Aukaander boschnegers weder opgevangen. Men zag daarin een blijk van goede gezindheid dezer laatsten jegens de kolonie.

— Met de conversie der bankbilletten is voortgegaan op den bepaalden voet. Den 30sten September heeft de uitloting tot verzilvering plaats gehad van het 1/3 gedeelte der bij den vierden termijn van inwisseling van het bankpapier uitgegeven schatkistbilletten, en den 12den October van het 1/3 gedeelte van den 5den en laatsten termijn.

[In een in de *Amst. Cour.* van gisteren ingezonden stuk, wordt gewaagd van een gerucht, dat er bij de inwisseling van bankpapier van hooge nominale waarde, ongeveer voor ƒ40,000 meer zou zijn ingekomen dan bekend was, zoodat er vermoeden zou bestaan, dat er bankpapier was uitgegeven, zonder dat zulks op de registers zou zijn aangeteekend.]

— Door het koloniaal Gouvernement zijn den 5den Oct., bij inschrijving, aangeboden wissels, af te geven door den bestuurder der Europesche kolonisatie aan de Saramacca, op drie maanden getrokken op het Ministerie van Koloniën, betaalbaar te Amsterdam, elk groot ƒ500, en gezamentlijk ten bedrage van nagenoeg ƒ7,000, met bepaling, dat de koopprijs dezer wissels minstens voor de helft in specie moet worden voldaan. — Die wissels zijn verkocht voor 102½, 103, 103½ en 105 pCt.

— Door den Heer J. Zaal qq., voor de Heeren Poncelet en Zoon, te Amsterdam, is aan de bemanning van 's Lands schepen Ajax en Snelheid eene gratificatie van ƒ300 geschonken, als bewijs van dank voor verleende hulp bij het vlot maken van het schip Paramaribo, Kapt. Tepper, dat op de Braamspunt was vastgeraakt.

(*Amst. Cour.*)

VEREENIGDE STATEN.

NEW-YORK, 9 November.

Volgens de laatste tijdingen uit Mexico was het in die stad rustig gebleven. Zoodra de nieuwe Regering was ingesteld, is daarvan op eene officiële wijze aan de vertegenwoordigers der bevriende Mogendheden kennis gegeven.

Het Mexicaansche Congres was den 5den October te Queretaro vergaderd geweest, maar het aantal leden had ontbroken. Men hield den vrede nog zeer verwijderd: de stemming der Mexicaansche bevolking bleef zeer vijandig, vooral in het binnenland. De meeste Mexicaansche Generaals hadden zich naar Cuernavaca begeven, eene stad 17 mijlen ten zuiden van Mexico, op den weg naar Acapulco gelegen. Het besluit, waarbij Pena y Pena tot President was benoemd, was ingetrokken, en Santa Anna herkozen. Generaal Paredes hield zich op te Tulancingo, waar hij trachtte om eene nieuwe monarchie in Mexico te vestigen, en waar hij aanvankelijk eenigen bijval scheen te vinden. Generaal Valencia bevond zich rustig op zijn buitenverblijf, terwijl de Generaal Bravo op zijn woord van eer beloofd had de hoofdstad niet te zullen verlaten.

Volgens berigten uit Guatemala had de Amerikaansche Generaal Lane die plaats zoo onverwachts aangevallen, dat Santa Anna, die zich aldaar bevond, ter naauwernood had kunnen ontsnappen. De laatste, door den Generaal Regis met 1,500 man versterkt, was door den Generaal Lane wederom verslagen. Generaal Rea had Puebla met eene sterke magt verlaten, met het doel om de Amerikanen, welke, onder Generaal Lane, ter versterking van het leger van den Generaal Scott naar de hoofdstad oprukten, den weg af te snijden.

ITALIE.

ROME, 17 November.

De Staatsraad heeft zich in sectiën verdeeld en eene commissie benoemd tot het opstellen van een adres aan den Paus. Deze commissie heeft zich dadelijk met hare taak bezig gehouden en het door haar opgesteld adres is den volgenden dag door den Raad goedgekeurd. In dit adres wordt eene opheldering verlangd aangaande de regten, die de Raad zal bezitten. De bepaling welke de Paus in zijne aanspraak gegeven heeft van de magt der Consulta, schijnt niet duidelijk genoeg te zijn.

De Secretaris van Staat, Ferretti, heeft zelf de orde van het feest bij de installatie der Consulta bestuurd; vooral heeft hij getracht de vaandeldragers van andere Staten, welke aan den optogt wilden deel nemen, van dit voornemen af te doen zien, hetgeen zij dan ook gedaan hebben.

— De burgerwacht, welke 2,000 geheel uitgeruste manschappen telde en 8 bataillons nog zonder uniform, stond geschaard op het plein van het Vatikaan.

Des avonds heeft een zeer groote optogt van burgers zich naar de woningen der Gezanten van Sardinië en Toscane en naar het verblijf van Lord Minto begeven. Deze laatste is op het balkon verschenen en heeft even als de vergaderde menigte, de kreet van: leve de Italiaansche onafhankelijkheid! aangeheven. In den Schouwburg van Apollo was des avonds de keur der bevolking van Rome tegenwoordig, en werden op kosten van den Markies Torlonia ververschingen toegediend.

— De liberalen zijn met den aanspraak van den Paus geenszins ingenomen. Zij verzekeren, dat de Paus in dat opzigt aan de vorderingen der groote mogendheden, en inzonderheid van de Oostenrijksche Regering, heeft gehoorzaamd, met aan de Staatsraden te verkondigen, dat hij nimmer zoude toegeven aan het verlangen, om onbereikbare nieuwigheden in te voeren, of iets af te staan van het oppergezag, 't welk hem als het hoofd der kerk toekomt. Zij voegen er bij, dat de liberale partij in de Romeinsche Staten zich hoogelijk over deze aanspraak beklaagt, en dat de leden van den Staatsraad op deze wijze onderrigt, dat zij alleen als raadgevers zullen optreden, en geenszins als vertegenwoordigers des volks, met eenig wetgevend gezag bekleed, de eerste gelegenheid de beste zullen waarnemen, om zich krachtdadig daartegen te verzetten. — Van de zijde der geestelijkheid wordt beweerd, dat de Paus, de opperheerschappij der Kerk met het gezag over het burgerlijk bestuur in zijn persoon vereenigende, ook in het burgerlijke geen ander gezag nevens het zijne kan, noch mag dulden.

— De Raadsvergadering in het Vatikaan is, na eenige woorden tot inleiding, door den Hertog Torlonia met de volgende aanspraak geopend:

»Geëerde Raadsleden, uit de verschillende provinciën van den Staat afgevaardigd, onder Voorzitterschap van een zoo uitstekend personaadje en eenen zoo wijzen Kerkvoogd, geplaatst in den Raad van den onsterfelijken Pius IX, natuurlijke tolken van de wenschen des volks bij zijnen Souverein, geroepen om uwe meening te uiten over nuttige hervormingen en wijze wetten, kunt gij dit land door allerlei vooruitgang in het burgerlijk beheer doen bloeijen.

Aan zoo uitgestrekt een werk heeft de groote Paus die ons regeert de eerste hand gelegd; toen hij, vol ijver en moed, zoo vele en zoo gewigtige hervormingen heeft volbragt, de grondslagen voor eenige gelegd en, toen Hij U heeft uitgenoodigd, Hem uwe raadgevingen omtrent de staatszaken aan te bieden, heeft hij ons tevens een vasten waarborg willen geven, en groote verwachtingen bij ons opgewekt.

Deze verwachtingen zijn nog versterkt, toen men wist dat bij u, met de waardigheid en het gewigt van uwe zending, de adeldom der gevoelens, de edelmoedigheid van uwe zielen en eene bijzondere liefde voor burgerlijken vooruitgang in overeenstemming was. Gaat dan, edele heeren gaat dan voor de eerste maal zitting nemen in eene zoo edele vergadering, draagt zorg voor de algemeene belangen met die wijsheid, die u kenmerkt; gaat; dat de wenschen van 3 millioen burgers u vergezellen en u aansporen om het groote werk te volbrengen, door Pius IX begonnen, de burgerlijke herniewing van dit edele deel van ons dierbaar Italië. Leve Pius IX, leve de Staatsraad!"

De Kardinaal Antonnelli heeft deze aanspraak op de bevalligste wijze beantwoord; en de Vergadering heeft zich dadelijk in afdeelingen verdeeld, volgens het motu proprio. Eenige leden wenschten dat op de aanspraak van den Paus zou geantwoord worden, door eene soort van adres op de wijze van de Constitionele Staten. Er is besloten dat men aan de voeten van den H. Vader slechts de dankbetuigingen der Afgevaardigden zou brengen. — Des avonds was de geheele stad verlicht.

— Uit Napels wordt van den 15den gemeld, dat er eene verandering in het Ministerie had plaats gehad, van welke men zich veel goeds belooft.

SARDINIE.

GENUA, 22 November.

Zondag ll. verliet de Koning zijn kasteel om de mis te gaan bijwonen; eene groote menigte volks volgde men, doch toen hij den weg naar der Jesuiten insloeg, verlieten zij hem allen, en bij de kerk gekomen, was Z. M. met zijn gevolg alleen.

— Onze Aartsbisschop de Kardinaal Tadini een der meest ijverige steunpilaren van de Jesuiten is heden morgen overleden.

ZWITSERLAND.

Lucern de hoofdstad van het afzonderlijk verbond heeft zich na vruchteloozen tegenstand in de nabijheid der stad, op genade of ongenade aan het eedgenootschappelijk leger moeten overgeven. Eerst had de Regering der stad nog nadat de eedgenooten de brug bij Gilsikon hadden vermeesterd, een wapenstilstand van 48 uren laten verzoeken; doch de Generaal Dufour heeft doen antwoorden dat het te laat was, echter schijnt hij beloofd te hebben, dat men de stad met verschooning zou behandelen.

Staande den aanval van den Generaal Dufour op de brug bij Gilsikon zou deze nog door een renbode van Frankrijk zijn opgezocht en uitgenoodigd om de vijandelijkheden te staken; doch geantwoord hebben dat hij zijne bevelen van den Landdag ontving en op geene aanzoeken van vreemde Mogendheden acht kon slaan.

Voorts meldde men, dat de Regering van Lucern en de krijgsmagt zich over het meer naar de nog onbezette kantons hadden begeven. Deze kantons zullen echter waarschijnlijk nu ook spoedig overgaan; althans was er reeds berigt, dat de Colonel Keller den 24 het kanton Schwyz was binnengerukt en tot Lachen voortgerukt, en dat het district Marck zich al had onderworpen; terwijl uit Bellinzona, kanton Tessino, vermeld wordt onder dagteekening van 22 November, dat de troepen van Uri en Wallis die reeds verre waren doorgedrongen, op grond der ongunstige berigten, met overhaasting waren teruggetrokken. Er loopt een gerucht, dat de Generaal van het leger van het afzonderlijk verbond, de Salis-Soglio, een zware wonde aan het achterhoofd heeft bekomen en krijgsgevangen is geraakt. In het klooster Muri liggen 74 gewonden, het getal der dooden dat echter gering zou zijn, wordt niet opgegeven. — De Bevelhebber en later de Bisschop van Freiburg hebben vergeefs verzocht dat het besluit ter verwijdering der nonnen uit het kanton mogt worden ingetrokken.

OOSTENRIJK.

Te Grätz hebben dezer dagen onlusten plaats gehad, omdat de geestelijkheid de kerkelijke begrafenis en lijkdienst van een burger weigerde. De bevolking heeft daarop een' veldprediker bewogen om de dienst te verrigten en onder het geroep van: weg met de Jesuiten!, de glazen van het Aartsbisschoppelijke paleis ingeworpen.

ENGELAND.

LONDEN, 27 November.

De Universiteiten van Oxford en Cambridge hebben bij het Lagerhuis vertoogen ingediend tegen de toelating van Israëliten als Parlementsleden. Ook zijn verzoeken in dien zin van eenige bijzondere personen ingekomen.

— De Minister Russell heeft aan de Afgevaardigden uit den Ierschen Raad de verzekering gegeven, dat er niet alleen maatregelen zullen genomen worden om de misdaden in Ierland te beteugelen, maar ook om verbetering in den toestand der bevolking te brengen.

— Er zijn wederom verscheiden faillisementen, ook in Schotland bekend geworden, onder anderen van den Graaf Elington, die al zijne bezittingen aan zijne schuldeischers afstaat, maar waarvoor zij hem jaarlijks 500 £ zullen uitkeeren.

FRANKRIJK.

PARIJS, 28 November.

De Kamers zijn tegen den 28sten December bijeengeroepen.

— Het *Journal de Toulouse* van den 18den dezer deelt het volgende verhaal mede: Op het oogenblik dat de diligence van Marseille aan het bureau der onderneming binnen eerstgenoemde stad ophield, en talrijke reizigers, waaronder vele vrouwen en kinderen uit het rijtuig stapten en zich bezig hielden met het bijeenzamelen hunner bagage, deed zich plotseling eene angstkreet hooren, die door vele andere gevolgd werd. Iedereen vlugtte, verliet zijne bagage, en snelde zoo spoedig mogelijk naar de uitgangen van de binnenplaats, welke ongelukkigerwijze alle gesloten waren. Tot zelfs de paarden verbraken van schrik hunne leidsels en dreigden de vlugtende reizigers te vertrappen.

Maar dit gevaar was het grootste niet; aller oogen waren met eene verschrikkelijke angst gevestigd op een monster van onbekenden vorm, met overeindstaande haren en bloedige, vlammende oogen, dat zich met woedende sprongen onder de menigte wierp, onder het uiten van vreemde, wilde kreten, die zelfs den onverschrokkenste van vrees deden sidderen.

De conducteur, die te vergeefs eenige uitleggingen wilde geven, vermeerderde nog de algemeene ontsteltenis. Zij die het digtste bij hem waren, ver-

namen dat eene hyena op de imperiale der diligence was geplaatst geweest en dat deze, door den honger gedrongen, de ijzeren kooi waarin zij opgesloten was, had weten te verbreken.

Deze tijding vloog van mond tot mond en veroorzaakte, daar de bloeddorstige aard van dergelijke dieren genoegzaam bekend is, eene verdubbeling van angstkreeten. De hyena werd eindelijk zelve door al dat geweld bedwelmd en wierp zich in een der magazijnen van het etablissement, waarvan de deur opengelaten was, van welk oogenblik door eenige moedigen gebruik gemaakt werd, om dat magazijn te sluiten.

De hyena alzoo buiten staat gesteld zijnde om ongelukken te veroorzaken, vertrokken de bevende reizigers, ten einde eene plaats op te zoeken om eenigzins van den doorgestanen angst te kunnen bekomen.

Nadat het beest twee dagen opgesloten was gebleven, kwam een reiziger aan, die zich als eigenaar verklaarde. Hij begaf zich terstond naar het magazijn en opende de deur. Naauwelijks kreeg de hyena hem in het oog of zij sprong naar hem toe, kroop aan zijne voeten, likte hem handen en aangezigt en gaf overigens alle blijken van vreugde.

De reiziger, die naar men zegt, een Officier van de Administratie van het leger in Afrika is, bond haar, om de menigte gerust te stellen, als een jonge hond een touwtje om den hals en voerde het beest zoo met zich mede naar het hotel Domergue, waar hij zijn intrek genomen had.

Deze hyena is zeer schoon, mak, twee jaar oud en laat zich door iedereen naderen en streelen.

— Uit Algerië heeft men van den 15den dezer berigten, welke melden dat weder eenige stammen zich aan Frankrijk onderworpen hadden; ook was er weder eene razzia of strooptogt tegen een' anderen stam met goed gevolg ondernomen.

BELGIE.

BRUSSEL, 28 November.

Bij het Departement van Binnenlandsche Zaken is een nieuw plan ter vergrooting dezer stad en daarstelling van een vrij entrepôt ingekomen. Dit plan is ingezonden door de Heeren Hertogs en Comp. Volgens dit plan zou buiten de vestingwerken tegen den Kattendijk, een afgezonderd entrepôt worden aangelegd, en twee dokken zouden worden gegraven, het eene ter lossing der koloniale goederen, het andere voor de lossing van hout, kalk, kolen, enz.

— Het geschil met den Paus zal waarschijnlijk door bemiddeling van Frankrijk geschikt worden, en de Graaf Vilain XIV als Gezant naar Rome gaan.

— Op het binnenplein van het zuiderpaviljoen des entrepôts zal men voorloopige tolkantoren daarstellen, om de verzending in doorvoer per spoorweg te kunnen bespoedigen.

— Er is hier eene internationale Maatschappij tot stand gebragt, waarvan de zetel te Parijs zal zijn, doch waarvan het denkbeeld alhier is uitgegaan bij gelegenheid van het penitentiair Congres. De maatschappij zal in elken staat een' vertegenwoordiger hebben. Onder de stichters zijn de Heeren: Melun, Chevalier, Marbeau, de Beaumont, Julius, Suringar enz.

— Alhier is den 26sten het lijk opgegraven van den Heer van Smilde, in leven juwelier aldaar, die nu bijna 2 jaren geleden gestorven is, daar er geruchten liepen dat hij zou vergiftigd zijn. Omtrent de schouwing waren nog geene bijzonderheden medegedeeld.

— Den 23sten dezer is te Aelst de schoone oliemolen van den Heer de Wolf de Portemont geheel in asch gelegd. Deze molen, door eene stoommachine in beweging gesteld, waarin 60 à 70 werklieden werden gebezigd, was eerst voor twee jaren nieuw opgebouwd, en voor eene som van 200,000 fr. verzekerd. De oorzaak zou bloot toeval zijn.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 19den November de Heer F. G. R. H. van Lilaar, van Amersfoort, in de Regten, met *Theses.*

KERKNIEUWS.

Z. M. heeft goedgekeurd de door de Kerkeraden der Hervormde gemeenten te Stitswerd in Drenthe, Oene in Noord-Braband, en Soeterwoude, en door die van de Evangelisch-Luthersche gemeenten te Doetinchem en Maastricht uitgebragte beroepen, op de Candidaten J. Taapkens, J. F. van Dura, H. A. C. Denier v. d. Gon, en Ds. J. C. Kinderman te Edam en A. D. Loman, Candidaat, hulpprediker te Maastricht.

SCHIERMONNIKOOG.

Daar de aandacht, uit hoofde van de veelbesprokene indijking der Lauwers, meer gevestigd is op dit eiland, nemen wij de navolgende bijzonderheden over uit eene beschrijving in de *Prov. Groninger Courant.*

Het eiland Schiermonnikoog grenst ten noorden aan de Noordzee, ten oosten aan de Lauwers, ten zuiden aan de Wadden, ten westen aan het Groninger-diep of den uitloop der Hunse.

Het Groninger-diep loopt tusschen het eiland en Friesland door het Friesche gat, in de Noordzee; het is op sommige plaatsen wel zes vademen diep, en er vloeit zulk een sterke stroom, dat het met de strengste winters niet digt vriest. Tusschen Groningerland en dit eiland zijn niet anders dan wadden, welke bij laag water, bijna geheel droog liggen, zoodat men somtijds den doortogt te voet kan doen, waarvan echter om den verren afstand, benevens de losheid en slijkerigheid van den grond, op eenige plaatsen geen gebruik wordt gemaakt, maar wel bij harde winters over het ijs. Het eiland heeft met zijn vast zeestrand, het Oosterstrand genaamd, $2\frac{1}{4}$ uur gaans in de lengte en $1\frac{1}{4}$ uur in de breedte, doch het eigenlijke vaste land, dat hoofdzakelijk uit duingronden bestaat, is slechts 1 uur lang en ruim $\frac{1}{2}$ uur breed.

Tot aan het jaar 1720 was er geen dorp op het eiland, doch slechts drie buurten van ongeveer 150 huizen, wijd en zijd verspreid; doch sedert de geweldige watervloeden van Kersnacht 1717 en van Nieuwjaarsdag 1720, waardoor de duinen, op sommige plaatsen geheel waren weggespoeld, werden eenige ingezetenen genoodzaakt, hunne huizen af te breken, en meer naar het oosten te verplaatsen, waardoor van tijd tot tijd in de buurt Oosterburen een dorp is ontstaan van twee rijen huizen, zeer regelmatig aangelegd. De Achter- of Westerstraat is het langste en het meest bevolkt, de Ooster- of Voorstraat is door ruimere en fraaije heeren huizen aanzienlijker, in welke ook het logement gevonden wordt, de woningen van den Geneesheer, Ontvanger, enz. Dit dorp heet men thans Oosterburen, buiten welke geene huizen op het eiland gevonden worden. Men telt er 150 huizen, bewoond door 224 huisgezinnen, uitmakende eene bevolking van 900 inwoners. De huizen zijn van gele mopsteenen opgetrokken en staan met de gevels naar de straat, die meerendeels met klimop of eiloof bedekt zijn.

Vroeger was dit eiland beroemd wegens het getal visschersschepen. Sedert de vermindering der visscherij, hebben vele ingezetenen zich van hunne visch-schuiten ontdaan, en schepen gekocht, om koopwaren te vervoeren. Thans behooren hier nog tusschen de 40 en 50 schippers te huis. Hunne voornaamste vaart bestaat op de zoogenaamde Kleine-Oost, of liever Ditmarssen, en de verdere kusten van het Holsteinsche, van waar zij granen naar Amsterdam vervoeren; ook varen zij heen en weder met stukgoederen, of andere koopwaren, op Hamburg, Bremen en Amsterdam, en varen zelfs op de Oostzee, en de Fransche en Engelsche kusten. Op 1 Januarij 1845 waren er 33 zeeschepen, meest smakken en tjalken aanwezig. Sedert dat de heer van het eiland, door eene onvermoeide vlijt en zorg, zijne landen aanmerkelijk heeft doen verbeteren, vindt men daar ook eenige weinige andere ingezetenen, die zich met den landbouw ophouden.

De bewoners zijn zeer eenvoudig, en wegens goede zeden en braafheid geacht, ofschoon de meesten thans in zeer verarmden toestand verkeeren, ten gevolge van verminderde welvaart en rampen.

De inwoners, welke alle Hervormden zijn, onder welke 270 ledematen, maken eene gemeente uit, welke tot de klasse van Dockum behoort.

Wie op dit eiland onderstand van de diakonie verzoekt, is genoodzaakt, om zich geheel aan haar over te geven, wanneer hij aan eene gemeene tafel, even als in een gasthuis, onderhouden en gehuisvest wordt; doch die in staat is, om te werken, is gehouden, om dagelijks naar het werkhuis te gaan, alwaar garen en hennep voor de rolreederij wordt gesponnen. — Dit werkhuis heeft de heer van het eiland, in het laatst der vorige eeuw, te dien einde, op zijne kosten, laten timmeren. Aan geene moedwillige ledigganger wordt eenige onderstand vergund.

In het jaar 1638 werd dit eiland door de Staten van Friesland met de landen, regten, civile en criminele justitie, onder voorbehoud van souvereiniteit bij eede van getrouwheid aan hunne provincie en aan de Unie, voor *f* 18,151, in eigendom overgedragen aan Johan Stachouwer, wiens nazaten het nog bezitten; zijnde de tegenwoordige eigenaar Jhr. Edzard Tjaard van Starkenborgh Stachouwer tot Wehe, lid van de Ridderschap der provincie Groningen, wonende te Maarssen, provincie Utrecht. Bij eene boedelscheiding, in het jaar 1761, was de waarde dezer heerlijkheid tot *f* 88,800 gestegen, door de groote ontwikkeling der vruchtbaarheid, door bemesting enz.

Sedert 1736 is door het verloopen der zeegaten en stroomen, het land, op het zuidwesten wel één uur gaans weggespoeld. Volgens de waarnemingen in 1814—1825 had de zuid- en westkant bijna zoo veel grond in de breedte verloren, als er toen nog land van de zee tot aan de duinen op het breedste aanwezig was, zoodat het te vreezen was, dat binnen weinige jaren, indien niet de loop des strooms, door het verscheuren der gronden, eene andere rigting verkreeg, de vaste grond tot aan het dorp zou zijn afgebrokkeld. Dit kon ook nu te spoediger plaats hebben, uithoofde de vaste kleigrond verloren en er alleen zandige grond overig was. De duinen waren op vele plaatsen reeds weggeslagen, en de volle Noordzee rolde nu op het vlakke land aan, terwijl de gestadige overstuiving van het zand al het overige land bedierf. Van tijd tot tijd, bij storm en vloed, hadden er verhuizingen plaats, zoo als bijzonder in de helft der vorige eeuw, doch daar men bij de overstrooming van 1825 had ondervonden, dat de huizen van het dorp op het hoogste gedeelte des eilands staan, waren de vooruitzigten alzoo hier kommervol en treurig; want bij eene gelijke voortgaande afspoeling, daar de aanwinst zeer gering was, moest dit eiland eindelijk in eene zandbank verkeeren. In de laatste drie of vier jaren is echter deze vrees geweken; aan het westeinde is eene bank gespoeld, welke zich thans op een' gezigtsafstand naar Paesens uitstrekt. Zij ligt in den stroom, bekend onder den naam van Noorman, die zeer diep in het Friesche gat uitloopt, en zal, door het dooden van dezen stroom, de vermindering van het eiland door afspoeling voorkomen.

Het wapen van Schiermonnikoog bestaat uit een veld van zilver, met een barrevoeter monnik, houdende een rozenkrans in zijne regterhand.

203de KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

1ste Trekking. N°. 14328 een prijs van *f* 2,500. N°. 10134 een prijs van *f* 1,000.

2de » N°. 12721 een prijs van *f* 1,000.

ADVERTENTIEN.

Heden verloste van eene welgeschapene DOCHTER J. M. VEERKIND, geliefde Echtgenoote van

A. TIELEMAN.

LEYDEN, 29 November 1847.

Aan allen die ons bij het afsterven van ons geliefd Zoontje hunne deelneming hebben betoond, betuigen wij langs dezen weg onzen hartelijken dank.

A. C. LEEMBRUGGEN.

C. M. LEEMBRUGGEN,

PLUYGERS.

On demande à *Leide* quelqu'un en état d'enseigner parfaitement la langue **Française** et **Hollandaise**, et qui puisse disposer de quelques heures dans la matinée. 's Adresser par lettres affranchies sous l'initiale **N**, au Bureau de cette Feuille.

Op Donderdag den 16den December 1847, des voormiddags ten 11 ure, **Openbare Verkooping** in het Logement *Rome*, te *Warmond*, van eene **BOUWMANSWONING** en 24 Bunders, 32 Roeden en 76 Ellen **LAND**, onder *Warmond*, te weten:

N°. 1. Eene BOUWMANSWONING, met Stalling voor 30 Koeijen en 1 Paard, Kelder, Karnmolen, Schuur, 6 Roeden Hooiberg, verdere Getimmerten, ERF en TUIN, aan de Buurstraat, tegenover de Kerkesteeg, groot 16 Roeden en 40 Ellen.

N°. 2. Een KROCHTJE aan de Buurstraat en Kerkesteeg, zijnde gedeeltelijk TUIN en overigens WEILAND, groot 44 Roeden en 90 Ellen.

Voorts onderscheidene Partijen **WEI- of HOOILAND**, in den Zwanburger Polder, als:

N°. 3. Twee Partijen aan de Zwanburger-Watering, met een HOUTBOSCHJE en een gedeelte TOGT, te zamen groot 4 Bunders 45 Roeden en 10 Ellen.

N°. 4. Twee Partijen aan den Molentogt, groot 3 Bunders, 90 Roeden en 92 Ellen.

N°. 5. Vijf Partijen, te zamen groot 6 Bunders, 94 Roeden en 93 Ellen, belendende aan het laatst vorige Nommer en met een stuk Land uitkomende aan de Zijl.

N°. 6. Drie Partijen aan de Molentogt, groot 3 Bunders, 97 Roeden en 73 Ellen. (Behoorende bij N°s. 4, 5 en 6 nog 52 Roeden WATER).

N°. 7. Twee Partijen aan de Laak, groot 1 Bunder, 89 Roeden en 70 Ellen; en laatstelijk

N°. 8. Twee Partijen HOOILAND. in den Klein Henmeer Polder, groot 1 Bunder, 91 Roeden en 10 Ellen. Alles onverhuurd.

Breeder bij biljetten omschreven en nadere informatiën te bekomen ten Kantore van den Notaris K. KONING, te *Warmond*.

OPENBARE VERKOOPING,

in het *Heeren-Logement* aan den Burg, te *Leyden*, op Vrijdag den 10den December 1847 bij Opveiling, en Vrijdag den 17den daaraanvolgende bij Afslag, telkens des Voormiddags ten 11 ure, van:

1°. Een partij WEILAND, in den Broekpolder bij den Does, onder *Leyderdorp*, groot ruim 2 bunders.

2°. Drie partijen STAALGROND, aan den Ouden Rhijn, over de Zijlbrug, onder *Leyderdorp*.

3°. Twee partijen WEI- EN HOOILAND, onder *Katwijk* aan den Valkenburgerweg, groot 2 bunders, 31 roeden, 40 ellen.

4°. Een HUIS, ERF EN TUIN, binnen het Dorp *Rhynsburg*, N°. 214; groot 72 roeden, 82 ellen.

Zullende het voorschreven Huis kunnen worden bezigtigd, daags voor de Veiling en Toewijzing, terwijl verhoogingen zullen worden aangenomen tegen genot van *een vijfde* der verhooggelden, en informatiën te bekomen zijn, ten Kantore van den Notaris P. MULLER, te *Leyden*.

Men is van meening, ten overstaan van den Notaris J. TOMAS te *Leyden*, aan den Burg aldaar, op Zaturdag den 11den December 1847, 's avonds ten 6 ure, in het openbaar, bij Opbod te Veilen, om op Zaturdag den 18den December daarna, 's avonds ten 6 ure, bij Afslag te Verkoopen:

N°. 1. Een HUIS en ERVE, aan de zuidzijde van de Haarlemmerstraat omtrent de Paardensteeg te *Leyden*, Wijk VI N°. 346.

N°. 2. Een HUIS en ERVE, met Stalling, Wagenhuis en open Grond, aan de oostzijde van de Garenmarkt te *Leyden*, Wijk II N°s. 246 en 244; benevens eene WERKPLAATS, aan de Noordzijde van de Korte Hoefstraat te *Leyden*, Wijk II N°. 243, waarvan de Grond behoort aan de Stad *Leyden*.

N°. 3. Een HUIS en ERVE, staande en gelegen aan de oostzijde van de Oranjegracht te *Leyden*, Wijk VIII N°. 564.

Het Perceel N°. 1 zal op den 3den Januarij 1848, het Perceel N°. 2 zal op den 1sten Mei 1848 en het Perceel N°. 3 zal op den 20sten December 1847 kunnen worden aanvaard en in gebruik genomen.

De betaling der Kooppenningen is bepaald op den 1sten Februarij 1848.

De Perceelen zullen daags vóór en op den dag der Veiling kunnen bezigtigd worden.

Nadere informatiën te bekomen ten Kantore van genoemden Notaris J. TOMAS, te *Leyden*.

Men is van meening, ten overstaan van den Notaris J. TOMAS te *Leyden*, op Zaturdag den 18den December 1847, 's avonds ten 6 ure, in het Logement aan den Burg te *Leyden*, in het openbaar te Veilen, om op Zaturdag den 25sten December 1847, 's avonds ten 6 ure, finaal te Verkoopen:

Een Steenen **WIND-KOORNMOLEN**, met de daarbij behoorende vaste en losse GEREEDSCHAPPEN, MOLENAARS-HUIS, ERVE, TUIN, BOOMGAARD en WEI- of HOOILAND, staande en gelegen te *Warmond*, in het Oosteinde aan den nieuwen Straatweg, geteekend met N°. 10 en 11, Kadaster Sectie E, N°s. 3, 4, 4a, 5, 5a, 6 en 7, te zamen groot 2 Bunders, 16 Roeden en 97 Ellen.

Te aanvaarden en te betalen op den 1sten Februarij 1848.

Gedurende vier dagen vóór de Veiling zal het te verkoopene voor een ieder te zien zijn.

Nadere informatiën te bekomen ten Kantore van genoemden Notaris J. TOMAS, te *Leyden*.

Door den Boekhandelaar S. E. VAN NOOTEN te *Schoonhoven*, is op heden uitgegeven en verzonden:

DE VERTELLER,

VROLIJK ONDERHOUD

IN GEZELSCHAP EN BIJ DEN WINTERHAARD.

Eene verzameling van kleine Vertellingen en Anecdoten,

voor Vrienden van

SCHERTS EN GEZELLIGHEID.

Groot 8vo, met fraai vignet. Prijs *f* 2.40.

Deze bundel, van een onzer Vaderlandsche Schrijvers, wiens vroegere werken om zijn levendigen stijl en boeijenden verhaaltrant, met graagte ontvangen werden, is uitnemend geschikt voor *Leesgezelschappen* en *Leesbibliotheken*.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 29 NOVEMBER.

			Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld.	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$54\frac{1}{8}$	$54\frac{3}{16}$	$54\frac{5}{16}$
Dito Certificaten	» 3	»	$65\frac{11}{16}$	$65\frac{13}{16}$	$65\frac{5}{8}$
Dito dito	» 4	»	$84\frac{9}{16}$	$84\frac{5}{8}$	
C. I. Leening	» 4	»			
Amortisatie Syndicaat	» $3\frac{1}{2}$	»			
Handel-Maatschappij	» $4\frac{1}{2}$	»	$162\frac{7}{8}$		
Haarlemmermeer	» 5	»			
Aandeelen Rijn-Spoorweg	» $4\frac{1}{2}$	»	$92\frac{3}{4}$		
Aand. Holl. Spoorweg Maats.					
BELGIE, Certificaten	» $4\frac{1}{2}$	»	$87\frac{7}{8}$		
Dito Dito	» $2\frac{1}{2}$	»			
Dito bij ROTHSCHILD	» $2\frac{1}{2}$	»			
SPANJE, Leen. bij Ardoin van 85 £	» 5	»	15	$15\frac{1}{8}$	
Dito bij dito, onbep. stukken	» 5	»	$13\frac{15}{16}$	14	
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3	»	$24\frac{1}{8}$	$24\frac{1}{4}$	$24\frac{3}{16}$
Coupons Ardoins			$10\frac{7}{8}$	$11\frac{1}{8}$	
PORTUGAL, te Londen	» 3	»			
Dito Dito	» 4	»	$22\frac{5}{8}$	23	23
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5	»	$103\frac{3}{4}$	104	
Dito dito 1828 en 1829	» 5	»	$103\frac{3}{4}$		
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5	»	$95\frac{1}{4}$		
Dito bij HOPE	» 4	»	$86\frac{1}{4}$	$86\frac{7}{8}$	
Dito bij STIEGLITZ & C°.	» 4	»	$86\frac{1}{8}$	$86\frac{1}{4}$	
Certificaten te Hamburg	» 5	»			
Inschrijving in Assign.	» 6	»			
Certificaten van dito	» 6	»			
POLEN, Certificaten	» 4	»			
Dito Aandeelen met Loting	fl. 300	*f*			
Dito dito	» 500	»	$140\frac{3}{4}$	141	
PRUISSEN, Loten van 50 R.	» »	»			
OOSTENRIJK, Oblig. Weener Bank	» 5	pCt.			
Idem	» 4	»			
Oblig. Metalliek	» 5	»	$100\frac{1}{4}$		
Idem	» $2\frac{1}{2}$	»	$50\frac{5}{8}$	$50\frac{3}{4}$	
Aandeelen 28 Mei 1834	*f* 500	*f*			
Idem 1 April 1839	*f* 250	*f*	368		
NAPELS, Certif. bij Ram. en Bouw.	à 5	pCt.			
BRAZILIE, 1843	» 5	»	82		
AMERIKA,	» 6	»			
Dito Bankactiën					
MEXICO,	» 5	»	$14\frac{9}{16}$	$14\frac{5}{8}$	
VENEZUELA,	» $2\frac{1}{2}$	»	$35\frac{3}{4}$		

Koers van het Geld: Beleening $4\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie $4\frac{1}{2}$ pCt. Wissel-Disconto 5 pCt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.